

Stqarrija Ministerjali mill-Ministru tal-Energija u l-Konservazzjoni tal-Ilma dwar l-estensjoni tal-Power Station ta' Delimara.

Sur President,

Qed inressaq din l-istqarrija Ministerjali biex nagħgorna lill-Kamra tar-Rappreżentanti bl-aħħar żviluppi b'rabta mas-sitwazzjoni li sibna f'dawk li għandhom x'jaqsmu ma' claims kemm minn naħa tal-Korporazzjoni tal-Enemalta kif ukoll mill-Kumpanija BWSC dwar l-estensjoni tal-powerstation ta' Delimara.

Izda qabel nagħgorna lill-Kamra tar-rappreżentanti, tajjeb li nagħti rendikont tal-kuntratt li ngħata għall-estensjoni tal-Powerstation ta' Delimara lil BWSC mill-gvern preċedenti, li xejn ma kien jagħti vantaġġ lill-Korporazzjoni Enemalta u għalhekk lill-pajjiżna.

Tajjeb li nfakkar, li wara investigazzjoni ta' hdax –il xahar, l-awditur ġenerali li kien tqabbd mill-kumitat għall-Kontijiet Pubbliċi fil-Parlament biex jara jekk l-affarijiet sarux sew fl-għoti ta' dan il-kuntratt, fir-rapport tiegħu kien qal li l-għoti tal-kuntratt tal-estensjoni tal-power station lill-kumpanija Daniza BWSC messu twaqqaf u hareg mill-ġdid.

L-Awditur Ġenerali kien ta' lista shiħa tal-affarijiet li ma sarux sew u qal li ma sabx provi konklussivi ta' korruzzjoni għax dawk li setgħu tkellmu u taw tagħrif dwar dan, fosthom l-agent lokali tal-BWSC, għazlu li ma jitkellmux, jilgħabu bid-diskors u jaħarbu mill-mistoqsijiet diretti li sarulhom.

Sur President, infakkar li biex ingħata dan il-kuntratt, kienet saħansitra inbidlet il-liġi ambjentali. Il-Kabinett tal-gvern preċedenti, kien approva d-dokument Pjan għall-Ġenerazzjoni tad-dawl 2006 sal-2015 bl-għażla li l-impjant il-ġdid jithaddem biċ-ċiklu kombinat tat-turbini tal-gass u jwarrab iċ-ċiklu kombinat tad-diesel li jaħdem bil-Heavy fuel oil.

Minkejja dan, izda il-gvern preċedenti għamel bil-maqlub, biddel il-politika approvata mill-kabinett fis-sena 2006 u għażel li jmur għall-Powerstation li taħdem bil-Heavy Fuel Oil.

Infakkar li kienet saħansitra tqabdet kumpanija blacklisted mill-Bank dinji minħabba kaži ta' korruzzjoni biex tagħmilha ta' referee fuq l-għoti ta' dan il-kuntratt. Kif ukoll li mix-xhieda li ngħatat fil-kumitat għall-Kontijiet Pubbliċi kien ħareg li l-kuntrattur li ngħata x-xogħol, benefattur tal-Partit tal-Gvern preċedenti, kien ingħad li nstab mill-Yellow Pages.

Dan il-proċess kellu problemi f'kull stadju, fl-istadju ta' deċiżjoni, kellu problemi fejn inbidlet il-liġi, problemi fejn meta' ngħata l-kuntratt l-Enemalta ma' kellhomx konsulenti legali esterni u fejn l-kuntratt tfassal favur il-kuntrattur.

Waqt li kien hemm numru ta' problemi wkoll li tqajjmu waqt il-faži ta' ttestjar.

Sur President, dawn huma affarijiet li fil-legiżlatura li għaddiet, l-oppożizzjoni kienet diġa ġibdet l-attenzjoni dwarhom.

Kif konna għedna qabel l-elezzjoni ġenerali, din is-saga għal dan il-gvern ma kinitx se tieqaf hawn. Għalhekk, kien id-dmir tagħna li naraw li din is-sitwazzjoni kollha tiġi rizzolta fl-aħjar interess ta' pajjiżna.

Waħda mill-affarijiet li għamilna mal-ewwel huwa li rajna li l-Enemalta tqabbd l-esperti biex janalizzaw il-claims kuntrattwali biex b'hekk sirna nafu dak li l-gvern preċedenti kien qed jaħbi mill-poplu Malti u Għawdx i fil-legiżlatura li għaddiet.

Irrizulta li meta ġie ffirmat il-kuntratt, l-Enemalta, hallset lill-BWSC 8 miljun ewro ta' xejn. Sur President, ser nispjega kif irrizultat din iċ-ċifra.

Irrizulta li wara li ħarġet l-ewwel sejħa, l-Enemalta kienet halliet lil dawk interessati jerggħu jirrevedu s-sottomissjoni tagħhom wara li spjegat x'riedet eżattament skont it-taħdidiet li kienu saru.

Il-Kumpanija BWSC li oriġinarjament issottomettiet il-figura ta' mija sebgha u erbghin miljun ewro, irrevediet din iċ-ċifra għal dik ta' mija, erbgha u sittin punt disgha miljun ewro. Sbatax – il miljun ewro aktar.

Din iċ-ċifra kienet tikludi lista ta' affarijiet, li fosthom kien hemm hames miljun ewro għal strategic spares u sodium B Carb Bulk Containers u tlett miljun ewro biex jizdied l-għoli taċ-ċumnija minn hamsa u sittin metru għal mitt metru.

Irriżulta li meta l-gvern preċedenti wasal biex jiffirma l-ftehim, il-kumpanija BWSC qalet lill-Enemalta li din il-lista ma kinitx inkluża mal-kuntratt.

Ħadd, iżda ma staqsa għalfejn allura iċ-ċifra li l-BWSC kienet issottomettiet lill-Enemalta kienet żdiedet.

Peress li l-isem tar-rebbieh tal-Kuntratt, jigifieri l-BWSC kien diġa tħabbar, sar ftehim, biex isiru nofs l-affarijiet mill-BWSC f'din il-lista. Izda it-tlett miljun għaċ-ċumnija u l-hames miljun għall-istrategic spares u Sodium B Carb Bulk Containers li l-valur tagħhom f'daqqa jammonta għal tmien miljun ewro, ġie mifthiem li ma jiffurmawx parti mill-kuntratt.

B'hekk il-BWSC irnexxielha tiehu fl-iffirmar ta' dan il-kuntratt tmien miljun ewro f'affarijiet li suppost kienu nklużi fil-kuntratt oriġinali li mbagħad baqgħu ma sarux.

Dan wara li fuq suggeriment tal-BWSC li ġie aċċettat mill-Enemalta, tħallew barra dawn it-tmien miljun, mill-kuntratt oriġinali li ġie ffirmat f'Mejju tal-elfejn u disgħa.

Meta l-Enemalta tat spjegazzjoni dwar dan lid-dipartiment tal-kuntratti kienet indikat li l-hames miljun tal-parts kellhom jiġu trasferiti taht il-maintenance u spare parts agreement ta' hames snin. Dan il-ftehim iżda ma' ġie qatt iffirmat mal-BWSC.

Fl-istess hin fuq suggeriment tal-istess BWSC, l-Enemalta aċċettat tibdil fil-mod kif kien miktub il-kuntratt b'tali mod illi minkejja li fil-prezz ta' 164.95 miljun kien hemm inkluż l-ispiza ta' 3 miljuni biex jiġu estizi ċ-ċmieni minn 65 metru għal 100 metru, l-Enemalta tnehhielha d-dritt li tiehu dawn it-tlett miljuni lura.

L-Istrategic spares, iżda l-Enemalta xorta kellha bżonnhom u allura, f'Ottubru li għadda, spiċċat biex xtrathom b'aktar minn miljun ewro. Nefqa li suppost kienet koperta fil-bid finali li l-BWSC issottomettiet lill-Enemalta.

Barra minn hekk, mill-kuntratt jirriżulta li l-Enemalta, harget a favur tal-BWSC letter of credit ta' 16.5 miljun fejn permezz ta' din l-ittra, il-BWSC kellha d-dritt tigbed dawn il-flus mill-bank kemm il-darba l-Enemalta ma' thallasx dak dovut lill-BWSC.

Hija anomalija kif korporazzjoni tal-istat tat letter of credit bhal din, aktar u aktar meta jiġi kkunsidrat il-fatt li l-garanzija ta' xogħol li tat il-BWSC a favur l-Enemalta kienet biss ta' 8.25 miljun ewro, in-nofs ta' dak li l-Enemalta tat a favur tal-BWSC.

Sur President, dan huwa biss il-bidu ta' affarijiet li rriżultaw f'dak li l-gvern ta' qabel kellhu x'jaqsam mal-BWSC.

Kif forsi kulhadd jiftakar, qabel ma' l-estensjoni tal-Powerstation f'Delimara ghaddiet f'idejn l-Enemalta, l-impjant kien sofra hsarat fl-isteam turbine.

F'Ottubru tas-sena li ghaddiet, Lawrence Gonzi , dak iz-żmien Prim Ministru ta' Malta, kien iddikjara bl-aktar mod ċar u kategoriku li l-BWSC aċċettat li tagħmel tajjeb għat-telf kollu li pajjiżna seta' sofra.

Izda irriżulta li mhux talli l-BWSC ma kinitx se tagħmel dan, talli kienet qed tfittex lill-Enemalta għad-danni.

Ix-xenarju li sibna ma' wiċċna kien dan:

Il-BWSC kienet qed tfittex lill-Enemalta għal total ta' 13-il miljun ewro. L-Akbar claim kienet qed issir minhabba d-dewmien li kien hemm biex inħargu l-permessi minn naħa tal-Enemalta u tal-MEPA. Apparti l-claim kbira ta' interessi fuq late payments.

Minnhom, l-Enemalta taħt il-gvern preċedenti, harget 2.6 mijun ewro biex il-warranty tkun tista tiġi estiża sa Dicembru tal-elfejn u tlettax.

Mill-pariri li nghatat l-Enemalta, il-parti l-kbira tal-Claim li kienet qed tagħmel il-BWSC ma kinitix sostanzjata u għalhekk f'każ ta' arbitraġġ kienet se tiehu inqas flus minn dawk li kienet qed ticclaimja.

Il-Gvern preċedenti permezz tal-Enemalta kien qed jgħid li għamel claim ta' erbgħa miljun ewro għall-fatt li minhabba l-ħsarat kienet se tintuża aktar il-powerstation tal-Marsa. Izda jirriżulta li din il-claim, l-anqas biss giet sottomessa lill-BWSC.

U dan għaliex ma' kienx hemm bażi legali biex din il-Claim tkun tista ssir. Xi haġa li l-Enemalta ngħatat parir legali dwarha mill-konsulenti legali tagħha stess.

Għaldaqstant il-claim qatt ma saret lil BWSC.

Fl-istess hin, l-Enemalta kienet qed tfittex ukoll lill-BWSC għal tmien miljun u mitejn elf ewro, għall-ħsarat (liquidated damages) u kwazi sebgħa mitt elf ewro oħra għall-ispiza tal-kimika li l-Enemalta kienet tat lil BWSC.

Mill-Parir legali u kummerċjali li l-Enemalta ingħatat, irriżulta li l-claim ta' tmien miljuni li l-Enemalta kienet qed tagħmel għad-danni, ma kinitx waħda soda.

Dan għaliex, il-BWSC kienet qed targumenta li waqt li rriżultaw il-ħsarat, l-Enemalta setgħet ħadet f'idejha, it-tmien magni l-oħra li kienu qed jiffunzjonaw u ħaddmet lilhom.

Dan ifisser li it-tmien miljun ewro f'danni, li ġew ikkalkulati abbażi tal-kuntratt li kien jistipula li għal kull gimgħa dewmien, l-enemalta kellha titħallas 1% tal-kuntratt kollu, tnaqqsu abbażi tal-fatt li l-isteam turbine biss ma kinitx qed taħdem.

Skont il-parir li l-Enemalta ngħatat, kien hemm ċans tajjeb li f'każ ta' arbitraġġ din it-talba għad-danni setgħet titnaqqas drastikament.

Abbażi tan-negozjati li saru mill-gvern ta' qabel, pajjiżna ma kellu l-ebda dritt li jiġġieled il-kawża mal-BWSC f'pajjiżna stess, izda kif kien stqarr il-Ministru ta' dak iż-żmien, l-arbitraġġ kellhu jsir fil- *London Arbitration of The International Chamber of Commerce*. Sitwazzjoni li setgħet swiet flejjes kbar lil pajjiżna.

Sur President, din l-istqarrija ministerjali qed inressaqa wkoll biex ninforma mhux biss lill-kamra tar-rappreżentanti izda wkoll lil familji Maltin u Għawdxin bid-deċizjonijiet li ħa' dan il-gvern.

Abbażi ta' dan kollu u quddiem dawn il-fatti kollha li rriżultaw, żammejna f'moħħna l-interess ta' pajjiżna.

Kien għalhekk li wara diversi laqgħat bejn l-Enemalta u l-BWSC, u wara hafna negozjati li ntlahaq ftehim biex kemm il-BWSC kif ukoll l-Enemalta ma jfittxux lil xulxin għad-danni.

Permezz ta' dan il-ftehim, il-BWSC ċediet ukoll il-claims tagħha dwar l-interessi għal pagamenti li l-Enemalta żammet lura u li issa tħallsu, minħabba d-diżgwid li kien hemm bejn iż-żewġ partijiet, u aċċettat ukoll li tħallas il-claim tal-Enemalta tal-kimika li ntużat.

Tajjeb illi ngħid li għal kuntrarju tal-impresjoni li konna qed ningħataw mill-gvern fil-leġiżlatura li għaddiet, ma kienx hemm bażi soda biex infittxu lil BWSC għad-danni tant li għal kawza minnhom, il-Claim baqgħet qatt ma tressqet lil BWSC.

Il-Fatti kollha juru li altru milli l-BWSC aċċettat li tagħmel tajjeb għat-telf kollu li seta' jsofri pajjiżna, illi f'każ ta' arbitraġġ, il-BWSC kienet f'pozizzjoni li tieħu aktar flus mill-Enemalta kieku pproċedejna f'din it-triq.

Kollox kien qed jindika li din is-sitwazzjoni, ċertament li kienet tissarraf f'telf għall-korporazzjoni Enemalta, li bħalissa żgur li ma tinsabx f'pozizzjoni li tkompli żżid mat-telf li sibna f'din l-istess korporazzjoni.

Korporazzjoni li għandha impatt kbir fuq l-ekonomija ta' pajjiżna.

Meta wiehed iqis ukoll li l-ispejjeż tal-arbitraġġ setgħu issarrfu fi ħlasijiet oħra kbar għal korporazzjoni Enemalta, inkomplu nirriafferma kemm ħadna dan il-pass fl-interess nazzjonali.

F'kull stadju tal-proċess tal-estensjoni tal-Power Station kien hemm problemi kbar. Dan kien jinkludi, id-deċiżjoni ħażina li mmorru għall-Heavy Fuel Oil l-iktar żejt li jniġġez, bidla ta' liġi ambjentali f'nofs proċess ta' xiri, nuqqasijiet kbar fl-istadju kuntrattwali meta gie iffirmat il-kuntratt. Kif ukoll problemi fil-commissioning tal-impjant.

Huwa diżappuntanti li l-gvern preċedenti qabel mal-BWSC li xogħolijiet b'valur ta' tmien miljuni ma jsirux u xorta jithallsu.

Huwa diżappuntanti hafna li meta l-Enemalta dahlet f'kuntratt kbir bħal dan l-anqas kellhom konsulenti legali esterni biex jassiguraw li l-interessi tal-Enemalta u għalhekk tal-pajjiż ikunu salvagwardjati. Għaldaqstant spicċajna b'kuntratt li kien żbilanċjat favur il-BWSC. Biżżejjed nagħtu eżempju li l-garanziji favur il-BWSC kienu aktar minn sittax –il miljun u dawk favur l-Enemalta kienu nofs dan l-ammont.

Nagħlaq billi ngħid li l-Enemalta ħadet pariri mingħand konsulenti legali u kummerċjali fuq il-claims kollha li semmejna illum. Għaldaqstant ittiegħdet id-deċiżjoni li għalina hija l-aħjar waħda fl-interess ta' pajjiżna.

21.05.13